

Κείμενο 1

Η εποχή των φανταστικών φίλων.

Το κείμενο αποτελεί άρθρο του Αντώνη Καρπετόπουλου στο ΒΗΜΑgazino της εφημερίδας ΤΟ ΒΗΜΑ και δημοσιεύτηκε στις 13-10-2019 (διασκευή).

«Μικρός είχα έναν φανταστικό φίλο και μιλούσα μαζί του. Τώρα έχω κάτι χιλιάδες φανταστικούς φίλους στο Facebook». Αυτό λέει ο πενηντάρης κύριος που πρωταγωνιστεί στα σκίτσα γνωστού γελοιογράφου και θεωρώ ότι η φράση περιέχει μία μεγάλη αλήθεια.

Υπάρχουν αυτοί που χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, για να επικοινωνούν με τους φίλους και τους γνωστούς τους και να μοιράζονται μαζί τους ό,τι θέλουν και ό,τι τους απασχολεί. Φιλτράρουν τα αιτήματα φιλίας, κάνουν δεκτά μόνο αυτά που προέρχονται από ανθρώπους, τους οποίους γνωρίζουν, και επί της ουσίας χρησιμοποιούν τα μέσα ως μία επιπλέον ευκαιρία, για να περνούν στιγμές της καθημερινότητάς τους με όσους αγαπούν. Είναι οι πλέον λογικοί άνθρωποι και τους ζηλεύω για την ικανότητά τους να οριοθετούν τον κύκλο τους.

Αλλά οι πιο πολλοί δεν είμαστε έτσι – και όχι γιατί είμαστε ματαιόδοξοι. Στον ωκεανό του διαδικτύου βουτάμε, για να κολυπήσουμε στα βαθιά. Θέλουμε να γνωρίσουμε ανθρώπους, με τους οποίους μας συνδέουν πράγματα, ψάχνουμε ευκαιρίες για ανταλλαγή απόψεων, ενίοτε μπορεί και να φλερτάρουμε. Έχουμε στα προφίλ μας πολύ περισσότερους, που μας ακολουθούν και τους ακολουθούμε, από όσους έχουμε στη ζωή μας. Δεν θα ήταν πρόβλημα, αν δεν μας έσπρωχνε σε κάποιες περιπτώσεις να χάσουμε την επαφή με την ίδια μας την πραγματικότητα. Να γεμίσουμε φανταστικούς φίλους ή να πάρουμε τον ρόλο του φανταστικού φίλου και εμείς.

Έχει σχέση ο διαδικτυακός φίλος με έναν αληθινό φίλο; Μπορεί και ναι. Το διαδίκτυο βοηθά στην επικοινωνία: από εκεί και πέρα τα όρια τα βάζεις εσύ. Μπορεί να θέλεις να μοιραστείς τα προσωπικά σου με έναν άγνωστο, γιατί θεωρείς ότι η συμβουλή του θα είναι πιο σωστή από αυτή που θα σου δώσει κάποιος ο οποίος, επειδή σε γνωρίζει καλύτερα και σε βλέπει καθημερινά, δεν θέλει να σε κακοκαρδίσει. Μπορεί επίσης στο διαδίκτυο να βρεις ανθρώπους, με τους οποίους μοιράζεσαι τις ίδιες ευαισθησίες – ακόμη και αυτές που οι αληθινοί σου φίλοι δεν καταλαβαίνουν. Μπορείς επίσης στις σελίδες των μέσων να βρεις ακροατήριο, για να εκφράσεις τις απόψεις σου για πράγματα σοβαρά ή

ασήμαντα, που έχεις σπουδάσει ή με τα οποία ασχολείσαι, και τους ανθρώπους του περιβάλλοντός σου μπορεί να μην τους ενδιαφέρουν.

Δεν είμαι κατά των διαδικτυακών φίλων – ίσα-ίσα που έχω πολλούς – κατανώ όμως και τον κίνδυνο που επισημαίνει ο πενηντάρης κύριος στα σκίτσα του γελοιογράφου. Πλέον οι περισσότεροι έχουμε διαδικτυακούς φίλους. Ευτυχώς και λίγους αληθινούς εχθρούς, ώστε να μένουμε προσγειωμένοι στην πραγματικότητα χωρίς αυταπάτες ...

Κείμενο 2

Το στερνό παραμύθι

Το παρακάτω απόσπασμα προέρχεται από το μυθιστόρημα του Ισίδωρου Ζούργου, «Αποσπάσματα από το βιβλίο του ωκεανού» (2000) που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Πατάκη».

Μια φορά κι έναν καιρό υπήρχε ένα μικρό νησί. Για την ακρίβεια ήταν μια κρεατοελιά στην πλάτη της Θάλασσας. Σπίτια άσπρα και κατώφλια με ραγισματιές παραχωμένες απ' το αλάτι που 'σερνε ο άνεμος. Οι πόρτες τους χαμηλές, γιατί το ξύλο ήταν λιγοστό όπως και το χώμα· μάλιστα, όπως χωράτευε¹ ο Φώτης, στις κηδείες γραντζουνούσαν τα νύχια τους, προσπαθώντας να μαζέψουν μια χούφτα για τον τελευταίο αποχαιρετισμό.

Μιλούσε συχνά ο Φώτης για τον θάνατο τελευταία. Στο κομπολόι του μετρούσε εννιά δεκαετίες.

«Είσαι σίγουρος για τα χρόνια;» τον ρωτούσε τάχα σοβαρά ο Σελίμ, κάτω στον καφενέ στο πόρτο².

«Ωχ, αδερφέ, ένα πάνω ένα κάτω, μηδά³ θα μας ζητήσουν λογαριασμό».

Ο Σελίμ γελούσε και ίσιαζε το κατάσπρο μουστάκι. Ήταν κάποια χρόνια νεότερος. Κάθε πρωί έπαιρνε τον ναργιλέ και χάζευε τον Φώτη σαν να 'τανε τοπίο. Είχαν μεγαλώσει μαζί. Το πατρικό του Φώτη ήταν στο τέλος του χριστιανικού μαχαλά⁴, κολλητά στα πρώτα τουρκόσπιτα. Ύστερα, όταν ο Φώτης έγινε παλικάρι, μάρκαρε για τα σφουγγαράδικα κι από κει στα μεγάλα βαπόρια και γραμμή για το τέλος του κόσμου. Γέρος πια ήρθε στο νησί. Το βλέμμα του είχε αγκαλιάσει όλη τη γη, τα μπράτσα του είχαν σφίξει γυναίκες απ' όλες τις ράτσες. Αγόρασε ένα χαμόσπιτο, λίγες ρίζες ελιές κι ένα γαϊδουράκι για να 'χει κάποιον να μαλώνει. Αυτή ήταν η προίκα του μετά από μισό αιώνα στους ωκεανούς.

¹αστειευόταν

²λιμάνι

³μήπως

⁴συνοικίας

Ο Σελίμ είχε μείνει στο νησί· μια ψαράδική σκούνα η ζωή του, έμαθε όλους τους γύρω κάβους⁵ και τις σπηλιές, τα χέρια του σκλήρυναν απ' τα λέπια και τα όρθια αγκάθια. Έκανε εννιά παιδιά και ρίζωσε για πάντα στο μαχαλά του, ο κόσμος του τελείωνε στον ορίζοντα που έβλεπε απ' τις κορυφές του νησιού.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ουποερώτημα (μονάδες 10)

Σε ποιες κατηγορίες χωρίζει ο αρθρογράφος τους χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και ποια χαρακτηριστικά αποδίδει στην καθεμία; Να συνοψίσεις σε 60-70 λέξεις τα σχετικά στοιχεία από το Κείμενο 1.

Μονάδες 10

2^ουποερώτημα (μονάδες 10)

Να σχολιάσεις τον τίτλο του Κειμένου 1 ως προς τη γλωσσική μορφή και το περιεχόμενό του (μονάδες 6). Ποια είναι η σχέση και η αλληλεπίδρασή του με το κείμενο; (μονάδες 4)

Μονάδες 10

3^ουποερώτημα (μονάδες 15)

Να επισημάνεις ποιο ρηματικό πρόσωπο κυριαρχεί σε καθεμία από τις παραγράφους 2-4 του Κειμένου 1 (μονάδες 6) και να σχολιάσεις την λειτουργία του καθενός στον λόγο (μονάδες 9).

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Πώς θα μπορούσες να χαρακτηρίσεις την ανθρώπινη σχέση που έχει αναπτυχθεί ανάμεσα στους δύο (2) ήρωες του Κειμένου 2 και γιατί; Ποιος είναι, κατά τη γνώμη σου, ο ρόλος του κοινωνικού περιβάλλοντος; Να αναπτύξεις την απάντησή σου σε 100-150 λέξεις.

Μονάδες 15

⁵θαλάσσιους βράχους